

Τον τίτλο του «Δικαίου των Εθνών» του Ιδρύματος Γιάντ Βασέμ απένειμε σε Έλληνες ήρωες που διέσωσαν Εβραίους στην Κέρκυρα κατά τη διάρκεια της Κατοχής, ο Πρέσβης του Ισραήλ στην Ελλάδα, Νόαμ Κατς, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στις **27.5.2024** στην Φιλαρμονική Εταιρία Μάντζαρος στην Κέρκυρα. Το μετάλλιο και ο τίτλος του «Δικαίου των Εθνών» απονεμήθηκε μετά θάνατον στους Έλληνες ήρωες **Θωμά και Αντώνη Κυριάκη** για τη διάσωση της εβραϊκής οικογένειας του Σέμου Κοέν κατά τη διάρκεια της Κατοχής.

Η βράβευση έγινε παρουσία μελών των οικογενειών Κυριάκη και Κοέν. Το μετάλλιο παρέλαβε η εγγονή του Θωμά Κυριάκη και κόρη του Αντώνη, Σπυριδούλα Κυριάκη και το πιστοποιητικό οι Μαρίνα και Ελένη Κυριάκη οι δύο κόρες του Δημήτρη Κυριάκη, του άλλου γιου του Θωμά.

«Σήμερα θυμόμαστε τις έξι εκατομμύρια ψυχές που χάθηκαν στο Ολοκαύτωμα, συμπεριλαμβανομένων 67.000 Ελλήνων Εβραίων που χάθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα, ένα τρομερό 87% των Ελλήνων Εβραίων. Θυμόμαστε τα 1.600 μέλη της ιστορικής Εβραϊκής Κοινότητας Κέρκυρας που στάλθηκαν στο Άουσβιτς, όπου η μοίρα τους ήταν τραγική. Αλλά σήμερα θυμόμαστε επίσης εκείνους τους γενναίους ανθρώπους που απήφησαν τη βαρβαρότητα των Ναζί για να κάνουν το σωστό. Αποτίουμε φόρο τιμής στο θάρρος τους. Η αρετή και η γενναιότητά τους έλαμψαν σαν φάρος φωτός στις πιο σκοτεινές εποχές», σημείωσε, μεταξύ άλλων, ο πρέσβης Νόαμ Κατς, αναφέροντας ότι οι Εβραίοι είναι αρχαίος λαός με μεγάλη μνήμη και ποτέ δεν ξεχνούν τους ανθρώπους που τους βοήθησαν.

Όπως ο δήλωσε ο πρέσβης, το Ισραήλ και το Γιάντ Βασέμ θεσμοθέτησαν το καθήκον μας να θυμόμαστε αυτούς που έσωσαν

τους Εβραίους. Δήλωσε ότι η γενναιότητα των Δικαίων πρέπει να λειτουργεί ως πρότυπο για όλους μας. «Αναδεικνύοντας τις θαρραλέες ενέργειές τους, όχι μόνο τιμούμε τη γενναιότητά τους, αλλά προάγουμε επίσης τις αξίες της ενσυναίσθησης, της κατανόησης και της ηθικής ακεραιότητας. Οι ιστορίες τους καταδεικνύουν τη βαθιά επίδραση που μπορούν να έχουν τα άτομα στην αντιμετώπιση του μίσους και της προκατάληψης. Μια εβραϊκή παροιμία λέει ότι «όποιος σώζει μια ζωή είναι σαν να σώζει τον κόσμο όλο». Οι ενέργειες των Δικαίων άλλαξαν πραγματικά την ιστορία, όπως αποδεικνύεται από όλα τα μέλη της οικογένειας Κοέν που είναι μαζί μας σήμερα, χάρις στον Θωμά και τον Αντώνη Κυριάκη», είπε ο Ισραηλινός Πρόεδρος.

Θωμάς και Αντώνης Κυριάκης

Μετά την είσοδο των Γερμανών Ναζί στην Κέρκυρα το 1943, ο Θωμάς και ο γιός του Αντώνης Κυριάκης από το χωριό Βαλανειό στα ορεινά του νησιού, παρέιχαν καταφύγιο και προστασία στην οικογένεια του Σέμου Κοέν, στη σύζυγό του Μπεατρίς και στα τέσσερα παιδιά τους Διαμαντίνα, Ντόρα, Μόισε και Έττυ. Το έκαναν με αλτρουισμό και αυτοθυσία, διακινδυνεύοντας τη ζωή τους με μια αληθινή έκφραση αλληλεγγύης και ανθρωπιάς.

Τίτλος του «Δικαίου των Εθνών»

Ο τίτλος του «Δικαίου των Εθνών» απονέμεται από το Γιάντ Βασέμ, το Κέντρο Μνήμης και Μουσείο Ολοκαυτώματος που ιδρύθηκε από το Κράτος του Ισραήλ μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο εις μνήμη των έξι εκατομμυρίων θυμάτων της Σοά. Το βραβείο απονέμεται σε μη Εβραίους που με κίνδυνο της ζωής τους διέσωσαν Εβραίους κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος. Για την απόδοση του βραβείου απαιτείται ενδελεχής έρευνα από το Γιάντ Βασέμ και έγκριση από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ισραήλ. Θεωρείται η ύψιστη τιμή που μπορεί να αποδοθεί από το Κράτος του Ισραήλ.

Οι βραβευθέντες λαμβάνουν ειδικό μετάλλιο και δίπλωμα, ενώ τα ονόματά τους αναγράφονται στον «Τοίχο των Δικαίων» και φυτεύεται ένα δένδρο στη μνήμη τους στον «Κήπο των Δικαίων» στους χώρους του Γιάντ Βασέμ.

Υπενθυμίζεται ότι 369 θαρραλέοι Έλληνες έχουν αναγνωριστεί ως «Δίκαιοι των Εθνών» μέχρι σήμερα. Ανάμεσά τους, ο αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Δαμασκηνός, ο πρώην Δήμαρχος Ζακύνθου Λουκάς Καρρέρ, οι αείμνηστοι Μητροπολίτες Ζακύνθου και Δημητριάδος Χρυσόστομος και Ιωακείμ αντίστοιχα, ο αείμνηστος αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Άγγελος Έβερτ, η ηρωίδα της Εθνικής Αντίστασης Λέλα Καραγιάννη, καθώς και πολλοί άλλοι ήρωες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Σήμερα είναι μαζί τους ο Θωμάς και ο Αντώνης Κυριάκης.

Ας είναι αιωνία η μνήμη τους.

Η διδασκαλία

Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, οι Ιταλοί κατέλαβαν την Κέρκυρα τον Οκτώβριο 1940. Υπό την κυριαρχία τους, οι Εβραίοι δεν έπαθαν τίποτα. Μετά την παράδοση της Ιταλίας τον Σεπτέμβριο 1943, οι Γερμανοί κατέλαβαν την Κέρκυρα και τον Ιούνιο 1944 άρχισε να δρα εκεί η Γκεστάπο. Περίπου 400 Εβραίες γυναίκες μεταφέρθηκαν με πλοία στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Χαΐδαριού, στην Αθήνα. Μια ομάδα ανδρών και γυναικών οδηγήθηκαν μέσω του λιμανιού του Πειραιά σε στρατόπεδο συγκέντρωσης, αφού πρώτα συγκεντρώθηκαν στη Λευκάδα. Τον Μάρτιο 1944, 1.600 Εβραίοι στάλθηκαν στο Άουσβιτς, από τους οποίους μόνο 180 επέζησαν. Στις 9 Ιουνίου 1944, περίπου 1.600 Εβραίοι από την Κέρκυρα εκτοπίστηκαν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Χαΐδαριού και από εκεί στο Άουσβιτς, ανάμεσά τους και τα αδέρφια του Σέμου Κοέν με τις οικογένειές τους.

Ο Σέμος Κοέν, η γυναίκα του και τα παιδιά του κατέφυγαν στην ορεινή περιοχή προς τα βόρεια και έφτασαν στο χωριό Βαλανειό. Γνώριζαν ότι η συγγενής τους Έστερ Χατζοπούλου και η πεθερά της είχαν βρει κρυψώνα σε κάποιον Δημήτρη Κωστελέτο. Ο Σέμος Κοέν και η σύζυγός του ήταν σίγουροι ότι ο Δημήτρης Κωστελέτος θα τους δεχόταν. Όμως αυτό δεν συνέβη και δεν ήξεραν τι να κάνουν, αφού δεν είχαν ενημερώσει κανέναν άλλο στην περιοχή. Τυχαία συνάντησαν τον Θωμά Κυριάκη και τον 13χρονο γιο του Αντώνη, που έμεναν επίσης στο Βαλανειό, οι οποίοι πρόσφεραν βοήθεια στους Εβραίους πρόσφυγες.

Οι έξι επιζώντες έζησαν υπό την προστασία του Κυριάκη μέχρι το τέλος του Πολέμου. Η πρώτη τους κρυψώνα ήταν μια σπηλιά στο δάσος και, στη συνέχεια, μια καλύβα κοντά στο μοναστήρι που ανήκε στην οικογένεια του Αντώνη Κυριάκη. Ο Κυριάκης τους προμήθευε με τρόφιμα και εφημερίδες. Ο Αντώνης έγινε φίλος με τον Μόισε Κοέν και μερικές φορές έμενε να κοιμηθεί με την εβραϊκή οικογένεια στη σπηλιά ή στην καλύβα. Οι Γερμανοί περιπολούσαν την περιοχή, καθώς υπήρχε αντάρτικη δραστηριότητα από τον ΕΔΕΣ. Ο Αντώνης αναφέρει στη μαρτυρία του ότι μια φορά οι Γερμανοί παραλίγο να τον πυροβολήσουν, όταν συνάντησαν τον ίδιο και μέλη της οικογένειας Κοέν στο δάσος. Ευτυχώς για όλους, ο Σέμος και η σύζυγός του είχαν ταυτότητες με χριστιανικά ονόματα και τους άφησαν όλους ελεύθερους με αντάλλαγμα τρόφιμα.

Οι δύο επιζώντες Ντόρα και Μόισε Κοέν αναφέρουν στις μαρτυρίες τους ότι τα ρούχα του πατέρα τους κάποτε κίνησαν τις υποψίες των Γερμανών και ρώτησαν τους κατοίκους του χωριού γι' αυτόν. Κανείς δεν αποκάλυψε ότι ήταν Εβραίοι. Στην ερώτηση αν υπάρχουν Εβραίοι στην περιοχή, δόθηκε η απάντηση ότι μια εβραϊκή οικογένεια πέρασε από το χωριό πηγαίνοντας στην Αλβανία και πνίγηκε στη θάλασσα.

Μετά τον πόλεμο, οι επιζώντες επέστρεψαν στην Κέρκυρα. Αργότερα ο Μόισε μετανάστευσε στις ΗΠΑ. Οι τρεις αδελφές του και οι γονείς του παρέμειναν στην Ελλάδα.

Τόσο οι επιζώντες όσο και η οικογένεια που τους διέσωσε μαρτυρούν τις φιλικές σχέσεις μεταξύ των δύο πλευρών όλα αυτά τα χρόνια.

ΠΗΓΗ: [LIBERAL](#), 27.5.2024

